

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Küllike Namm Advokaadibüroo
epp.landberg@namm.ee

Teie 17.06.2025
Meie 02.07.2025 nr 10-4/5264-2

Vastus pöördumisele

Olete esitanud Justiits- ja Digiministeeriumile pöördumise, milles kirjeldate juhtumit, kus kohus lõpetas perekonnaseaduse (PKS) § 137 alusel osaliselt lapse vanemate ühise hooldusõiguse lapse suhtes ja andis lapse emale üle hooldusõiguse lapse elu- ja viibimiskoha määramise, hariduse ja tervise küsimustes. Selgitate, et esitasite isa nimel avalduse hooldusõiguse taastamiseks PKS § 123¹ alusel koos esialgse õiguskaitse taotlusega põhjusel, et lapse isal puudub osaliselt hooldusõigus ning tegelikult on tekkinud olukord, kus lapse emal ei ole võimalik teostada hooldusõigust seoses ajutiselt haiglas viibimisega. Toote välja, et kohtus jäi kõlama seisukoht, et taolises olukorras isal ikkagi on hooldusõigus ja ta saab seda teostada. Soovite teada, millised on hooldusõiguse osalise lõpetamise tagajärjed ning kas isa hooldusõiguse taastamine on põhjendatud. Selgitate isa hooldusõiguse osaliselt lõpetamise põhjuseid.

Selgitame, et Justiits- ja Digiministeeriumi pädevuses on vastata kirjale osas, mis on meie pädevuses. Saame Teie pöördumisele vastata lähtudes märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seadusest (MSVS), mis reguleerib märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamist.

MSVS §-st 3 tulenevalt on Justiits- ja Digiministeeriumil kohustus anda õiguslaseid selgitusi Justiits- ja Digiministeeriumi poolt välja töötatud õigusaktide ning nende eelnõude kohta. Õiguslase selgituste andmisega on tegemist siis, kui selgitatakse mingi konkreetse seaduse, konkreetse paragrahvi, konkreetse lõike, konkreetse punkti sisu ja tähendust. Õigusabiga on tegemist siis, kui antakse mingite konkreetsete eluliste asjaolude osas õiguslik hinnang. Õigusabi andmise pädevust Justiits- ja Digiministeeriumil ei ole. Selgitame, et Justiits- ja Digiministeerium ei saa sekkuda kohtumenetlusse, kuivõrd põhiseaduse § 146 kohaselt õigust mõistab ainult kohus, kes on oma tegevuses sõltumatu ja mõistab õigust kooskõlas põhiseaduse ja seadustega. Seetõttu ei saa Justiits- ja Digiministeerium võtta seisukohti ega anda hinnanguid jõustunud kohtulahendite suhtes ega muul moel kohtumenetlust kommenteerida ega sellesse sekkuda, sest Justiits- ja Digiministeeriumil ei ole pädevust anda hinnangut, kas kohus on seadust kohaldanud õigesti või lahendis piisavalt põhjendanud enda seisukohti. Seega saame vastata üksnes hooldusõiguse osalise lõpetamise tagajärgede osas.

Hooldusõiguse osalise lõpetamise tagajärjed sõltuvad sellest, millises ulatuses ja millistes valdkondades hooldusõigus lõpetatakse. Kui kohtus on lõpetatud hooldusõigus, tähendab see seda, et üks vanem saab õiguse otsustada lapse elu puudutavates konkreetsetes küsimustes ilma teise vanema nõusolekuta. Teine vanem kaotab otsustusõiguse nendes valdkondades, kuid säilitab õigused muudes küsimustes.

PKS § 145 lg 2 ja 4 on sätestatud, et hooldusõiguseta vanemal on õigus otsustada lapse igapäevaelu (tavahooldamise) asju ainuisikuliselt, kui laps viibib tema juures teise vanema nõusolekul või muu hooldusõigusega isiku nõusolekul või kohtulahendi alusel. Seega saab hooldusõiguseta vanem teostada tavahooldamisse puudutavaid asju hooldusõigusega vanema nõusolekul. Riigikohus on

varasemalt leidnud tsiviilasjas nr [2-21-233/69](#), et igal üksikjuhtumil tuleb eraldi hinnata, millised on konkreetse lapsega seotud olulised ja millised igapäevaelu küsimused (vt RKTkm nr 2-17-3347/128, p 16). Vanemal säilib kohustus ja õigus suhelda lapsega isiklikult isegi peale ühise hooldusõiguse lõpetamist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kertu Tuuling
nõunik

Kertu Tuuling 58867043
kertu.tuuling@justdigi.ee